

पशु स्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवा

पोखरा-१०, रामघाट

त्रैमासिक बुलेटिन

बर्ष ३, अंक ८

पशु स्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवा : एक परिचय

पशु स्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवा सन् २००० मा स्थापना भएको एक गैरनाफामुखी गैरसरकारी संस्था हो। यस संस्था जिल्ला प्रशासन कार्यालय कास्कीमा विधिवत दर्ता भई समाज कल्याण परिषद, काठमाण्डौमा पनि आवद्ध छ। हाल संस्थाको मुख्य कार्यालय पोखरा महानगरपालिका वडा नं. १०, रामघाटमा रहेको छ। विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरूसंग साझेदारी गरि गरीब तथा सीमान्तकृत समुदायको जीवनस्तरलाई माथी उकास्न सहयोग गर्ने उद्देश्यका साथ यस संस्थाको स्थापना भएको हो। संस्थाले हाल जीविकोपार्जनका लागि गरिने पशुपालनसंग सम्बन्धित रहेर लक्षित वर्गको हितको लागि काम गरिरहेको छ।

संस्थाको मुख्य कार्यक्रमको रूपमा पशुपालन सम्बन्धि विभिन्न तालिमहरु रहेका छन्। त्यसका अतिरिक्त अश्व प्रजातिका पशुहरु (घोडा, खच्चड र गधा) को कल्याणकारी परियोजना पनि यस संस्थाले संचालन गरिरहेको छ।

आर्वा स्रोत केन्द्रबाटे जानकारी

पशु स्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवा पोखरा महानगरपालिका वडा नं. १३ मा पर्यावरण मैत्री, व्यवहारीक तालिम केन्द्रका रूपमा “आर्वा स्रोत केन्द्र” स्थापना गरेको छ। करिब ४४ रोपनी क्षेत्रफलमा फैलिएको यस केन्द्रको स्थापना शान्त तथा स्वस्थकर वातावरणमा तालिम संचालन गर्ने उद्देश्यले गरिएको हो। यो तालिम केन्द्र पोखराबाट पूर्व-उत्तर दिशामा लगभग ७ किलोमिटरको दुरीमा अवस्थित छ। यस केन्द्रमा एकपटकमा ३० जना व्यक्तिलाई खान बस्नको लागि उचित व्यवस्था छ। साथै यस केन्द्र फरक क्षमता, अपाङ्गता भएका व्यक्ति मैत्री रहेको छ। यो तालिम केन्द्र अन्य संघसंस्थालाई तालिम तथा सभा संचालनका लागि भाडामा दिन मिल्ने व्यवस्था पनि छ। यस केन्द्रमा आवतजावतका लागि पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय अस्पतालको पूर्वपट्टिको गेटबाट कसेरी सम्म चल्ने सार्वजनिक बस समेत प्रयोग गर्न सकिन्छ। कसेरीबाट केन्द्रसम्म पुग्नको लागि मोटरबाटो पनि रहेको छ, साथै १५ मिनेटको पैदल यात्रा पछि, यस केन्द्रमा पुग्न सकिन्छ।

“परिवर्तनको लागि सहयोग”

घाँसको बिरुवा वितरण कार्यक्रम

दाङ्को घोराही उपमहानगरपालिकाको वडा नं. ६ मा त्यहाँको पशु सेवाकेन्द्र को सहकार्यमा पशु स्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवाद्वारा ‘अश्वकल्याण समुह’ का सदस्यहरुलाई घाँसको बिरुवा वितरण गरिएको थियो । अश्वप्रजातिका पशुहरुको कल्याण गर्ने उद्देश्यले गठन गरिएको अश्वकल्याण समुहका अश्वपालक सदस्यहरुलाई घाँसमा आत्मानिर्भर बनाउन ५०० गोटा नेपियर र ५०० गोटा किम्बुको बिरुवा वितरण गरिएको थियो ।

त्यसैगरि दाङ्को तुलसीपुर पशुसेवा शाखाको सहयोगमा पशु स्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवाद्वारा अश्व कल्याण समुहका सदस्य र राईस मिलमा घाँसको बिरुवा वितरण गरिएको थियो । पशु कल्याणको एक आधारभूत पक्ष भोक, प्यास र कुपोषण हुन नदिन र पशुलाई सन्तुलित आहारा व्यवस्थापनमा टेवा पुर्याउने उद्देश्यका साथ विभिन्न घाँस नेपियर २५०० गोटा मोलाटो, २५०० गोटा, किम्बु ५०० गोटा र बडहर १२ गोटा बिरुवा बनाउँत, नवलपुर र बेलगनार स्थित अश्व कल्याण समुहका सदस्यहरु र २ ओटा राईसमिल मा किसानहरुको आवश्यकता अनुसार बिरुवा वितरण गरिएको थियो ।

स्थानीय कृषि स्रोत व्यक्तिहरुका लागी आधुनिक बाखापालन तालिम सम्पन्न

परम्परागत रूपमा बाखापालन गरिरहेका किसानहरु र स्थानीय युवाहरुलाई व्यवसायिक बाखापालनमा आकर्षित गर्ने लक्ष्य सहित उदयपुर जिल्लाको कटारीमा २०७६ साल माघ ६ देखि १० र खोटाङ्ग जिल्लाको हलेसीमा माघ १२ देखि १६ गते सम्म पाँच/पाँच दिने “स्थानीय कृषि स्रोत व्यक्तिहरुको लागी आधुनिक बाखापालन तालिम” सम्पन्न गरिएको थियो ।

व्यवसायिक बाखापालनको प्रचुर सम्भावना रहेको तर त्यस सम्बन्धि आवश्यक तालिम र परामर्श पर्खिईरहेका खोटाङ्ग र उदयपुर बासी किसानहरुलाई हेल्पेटास नेपालको आर्थिक सहयोग र पशु स्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवाको प्राविधिक सहयोगमा दुई वटा तालिम सम्पन्न भएको छ । उक्त तालिममा प्रशिक्षक डा. विदुर पाखीन र भरत पोखरेल द्वारा बाखापालनका अवसर तथा चुनौतीहरु, बाखामा लाग्ने विभिन्न रोगहरु र तिनको उपचार तथा रोकथाम, आहार व्यवस्थापनका उपायहरु र पशुपालन क्षेत्रमा युवाहरुको भुमिकाको बारेमा तालिम प्रशिक्षण गरिएको थियो । उक्त तालिममा उदयपुर र खोटाङ्का ८ जना महिला र ५७ जना पुरुष गरि जम्मा ६५ जनाको सहभागीता रहेको थियो ।

“परिवर्तनको लागि सहयोग”

पैंतीस (३५) दिने ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता तालिम सम्पन्न

पशुसेवाको पहुँच पुग्न नसकेका दुर्गम एवं दूरदराजका क्षेत्रहरुमा साधारण पशु रोगको निदान गर्ने र उपचार सेवा पुऱ्याउने, जटिल रोगको विषयमा सम्बन्धित निकायमा खबर गर्ने साथै युवाहरुलाई व्यवसायिक पशुपालनमा आकर्षित गर्ने र पशु स्वास्थ्यको बारेमा जानकारी दिने लक्ष्य सहित पशुस्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवाद्वारा पोखरा महानगरपालिकाको आर्वामा ३५ दिने ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता तालिम सम्पन्न गरिएको छ ।

पशु स्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवाको आयोजना र फेज नेपाल, साहास नेपाल, लि वर्ड बर्दिया, स्वाँरा सघन गाँउ विकास केन्द्र, सामुदायिक विकास मञ्च डोटी, पुर्णिमा र युके एडको आर्थिक सहयोगमा छुट्टाछुट्टै मितिमा ३ वटा तालिम सम्पन्न भएको छ । तालिममा गोरखा, लमजुङ, स्याङ्जा, गुल्मी, पर्वत, दाङ, अर्घाखाँची, प्युठान, सल्यान, सुर्खेत, डोटी, धादिङ, कन्चनपुर, सिन्धुपाल्चोक, कैलाली, रामेछाप, चितवन, बर्दिया, नवलपरासी, पाल्या, बागलुङ्ग र कास्कीबाट महिला १५ र पुरुष ५९ जना गरी जम्मा ७४ जनाको सहभागीता रहेको थियो । उक्त कार्यक्रममा प्रशिक्षक डा.विदुर पाखीन, डा.रघ्जित ढकाल, डा.उमेश शर्मा र भरत पोखरेलद्वारा पशुपालनका चुनौती र अवसरहरु, पशुमा लाग्ने विभिन्न रोग तिनीहरुको प्राथमिक उपचार र रोकथाम, पशु व्यवस्थापनका उपाय, पशु स्वास्थ्यको क्षेत्रमा युवाहरुको भुमिकाको बारेमा व्यवहारिक तथा सैद्धान्तिक तालिम प्रशिक्षण गरिएको थियो । साथै प्रशिक्षार्थीको हौसला बढाउन प्रत्येक तालिममा १ हप्ता शिविर संचालन गरिएको थियो जसबाट १,५८५ जनावर लाभान्वित भएका थिए र प्रशिक्षार्थीलाई ५४ वटा किट बक्स पनि वितरण गरिएको थियो ।

उक्त तालिममा भुमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय गण्डकी प्रदेशका सचिव अच्युत प्रसाद ढकाल, पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय गण्डकी प्रदेशका निर्देशक डा.मन बहादुर पुन, पशु सेवा तालिम केन्द्र पोखराका वरिष्ठ तालिम अधिकृत डा.दिघ्नाथ ढुङ्गाना, भुमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय योजना महाशाखा प्रमुख डा.गृष्म न्यौपाने र पशु सेवा महाशाखा प्रमुख डा.ऋषिराम सापकोटाद्वारा तालिमको अनुगमन गरिएको थियो ।

“परिवर्तनको लागि सहयोग”

विश्वव्यापी महामारी (कोभिड-१९) का कारण भएको लकडाउनमा हाम्रो प्रयास

चीनको बुहान शहरबाट शुरु भई विश्वभरी तीव्र गतिमा फैलदै गईरहेको कोभिड-१९ को कहरले हाल विश्वमा मानवजातिले शताब्दीकै ठूलो संकट भोगिरहेका छन् । यस संकटको घडीमा यस संस्थाले समुदाय र इट्टा उद्योगहरूमा काम गर्ने अश्वपालक किसानहरूमा यसबाट बच्ने र बचाउने उपायबारे सचेतना प्रदान गर्नुका साथै संकटमा परेका अश्वपालक किसान र पशुहरूको उद्धार कार्यमा सहयोग गरेको थियो ।

यस विषयमा परिस्थितीमा अश्वपालक किसान र पशुहरूलाई उनीहरूकै गृहस्थान पठाउन यस संस्थाले नेपाल भेटेरिनरी एसोसिएसन, इट्टा उद्योग व्यवसायी संघ, चाँगुनारायण नगरपालिकाका लगायत सम्बन्धित जिल्लाका सरोकारवाला निकायहरूको सहयोग र समन्वयमा नेपाल र भारतका विभिन्न ठाउँबाट भक्तपुर, दाङ, बाँके र बर्दियाका इट्टा उद्योगमा कामकाजका लागि ल्याइएका अधिकांश घोडा-खच्चडलाई सुरक्षित घर फिर्ता पठाउन सफल भएको थियो । साथै उद्धार हुन बाँकी घोडा-खच्चड र पशुधनीको अवस्था बारे नियमित रूपमा जानकारी लिने र उनीहरूलाई आवश्यक सहयोगका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला निकायलाई जानकारी समेत गराईएको थियो । त्यसैगरि बन्दाबन्दी (लकडाउन)को बेलामा जानकारीमा आएका पशुहरूका विभिन्न स्वास्थ्य समस्यालाई समाधान गर्ने अभिप्रायले सामान्य स्वास्थ्य समस्या भएको अवस्थामा किसानलाई फोनसम्पर्क बाटै सल्लाह-सुझाव दिने र नजिकै रहेका स्थानीय पशुपाविधिकहरूसंग सम्पर्क गराइ-दिने र आपतकालीन स्वास्थ्य समस्या भएको अवस्थामा संस्थाका प्राविधिकहरू व्यक्तिगत स्वास्थ्य सुरक्षाको उपायहरू अवलम्बन गरि स्थलगत रूपमा समेत उपचार सेवा प्रदान गरिएको थियो ।

कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) संक्रमण सम्बन्ध जानकारी

SARS COV-2 नामको विषाणुबाट लाग्ने घातक सरुवा रोग हो जुन विरामी व्यक्तिको सिगान, खाकार, च्याल वा सिंधा सम्पर्कमा आउदा स्वस्थ व्यक्तिमा सर्न सक्दछ ।

लक्षणहरू

- उच्च ज्वरो आउनु

- रुधाखोकी लाग्नु

- सास फेर्न गाहो हुनु तथा छाती दुख्नु

यदि यस्ता लक्षणहरू देखापरेमा तुरुन्तै डाक्टरको सल्लाह लिनुपर्दछ !

रोकथाम

1. नियमित साबुन पानीले कम्तीमा २० सेकेण्ड सम्म मिचिमिचि हात धुने
2. मास्कको प्रयोग गर्ने, हात नमिलाउने
3. खोक्दा वा हाढ्यु गर्दा रुमालले मुख छोप्ने
4. पशुपन्धीसंगको असुरक्षित सम्पर्कबाट जोगिने
5. बिरामी व्यक्तिसंग कम्तीमा ६ फिटको दुरी कायम गर्ने
6. अत्याधिक भिडभाड भएको ठाउँमा नजाने

पशु स्वास्थ्य तालिम तथा परामर्श सेवा

प्रधान कार्यालय: पोखरा-१०, रामधाट पोस्ट बक्स नं ४९९ फोन नं: ०६१-५२६४५५, ५३५८०७

ईमेल : info@ahtcs.org.np, वेबसाइट : www.ahtcs.org.np फेसबुक पेज : www.facebook.com/ahtcspokhara